

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

BM-1-071-24/13/3

DZP-IV-071-2/13

dot. BPS/043-25-998/13

R. Rojek

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 13.02.13 za.....
nr. 1263 podpis.....

Warszawa, dnia 11 lutego 2013 r.

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 12.02.2013 r.
nr. 683 podpis. Młajec

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

smony Powie Horowu!

W odpowiedzi na oświadczenie senatorów Grażyny Sztark oraz Piotra Zientarskiego w sprawie rzeczywistych trudności z rozpoczęciem asesury notarialnej, przekazane Ministrowi Sprawiedliwości przy piśmie z dnia 16 stycznia 2013 r., uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko:

Zgodnie z obowiązującymi przepisami warunkiem koniecznym do wydania przez Ministra Sprawiedliwości decyzji o powołaniu na stanowisko asesora notarialnego w danej izbie jest przedstawienie przez kandydata na asesora oświadczenia notariusza o gotowości zawarcia z nim umowy o pracę¹. Dopiero odbycie co najmniej 2-letniej asesury uprawnia do ubiegania się o powołanie na stanowisko notariusza, zatem jeżeli egzaminowany aplikant nie uzyska promesy zatrudnienia, ma zamkniętą drogę do zawodu notariusza². Podkreślenia wymaga, iż przepisy pozostawiają notariuszom, jako pracodawcom, swobodę w zakresie zatrudnienia asesorów.

Opisana droga do zdobycia i wykonywania zawodu notariusza spotyka się z coraz szerszą krytyką, zwłaszcza tych młodych prawników, którzy rozpoczęli kształcenie korzystając z obowiązującego od 1 stycznia 2006 r., zmienionego

¹ Art. 76 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 ze zm.)

² Art. 11 pkt 6 Prawa o notariacie

systemu naboru na aplikację notarialną³. Zastąpiono wówczas dotychczasowy, wyłącznie korporacyjny charakter egzaminu wstępnego, egzaminem państwowym (przeprowadzanym pod nadzorem Ministra Sprawiedliwości), niweczając tym samym realizowaną dotąd przez samorząd zawodowy politykę reglamentacji dostępu do zawodu notariusza poprzez ograniczenie liczby aplikantów notarialnych.

Likwidacja tych ograniczeń skutkowałą zdecydowanym wzrostem liczby aplikantów notarialnych. Z danych jakimi dysponuje Ministerstwo Sprawiedliwości wynika, że o ile w 2006 r. aplikację notarialną rozpoczęło 26 osób, w 2007 r. było ich już 362, w 2008 r. były to 302 osoby, w 2009 r. - 1071 osób, w 2010 r. - 225 osób, zaś w 2011 r. - 157 osób. Wzrost liczby aplikantów skutkowałą też odpowiednio, po upływie okresu aplikacji (2 lata i 6 miesięcy) wzrostem liczby ubiegających się o powołanie na stanowisko asesora notarialnego.

Mając na względzie powyższe uwagi wskazać należy, iż od 1991 r. do 2009 r. w zasadzie nie było trudności z uzyskaniem promesy zatrudnienia jako asesora notarialnego, głównie z uwagi na niewielką liczbę aplikantów a w konsekwencji także osób zdających egzamin notarialny.

Pierwsze informacje o trudnościach z uzyskaniem promesy zatrudnienia w charakterze asesora notarialnego dotarły do Ministerstwa Sprawiedliwości w marcu 2010 r. Dotyczyło to osoby, która bez odbycia aplikacji zdała w 2009 r. egzamin notarialny. Na skutek własnych starań i poszukiwania zatrudnienia w różnych izbach kandydat na asesora uzyskał jednak promesę zatrudnienia i w efekcie został powołany na asesora notarialnego.

Pytania kierowane do Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie możliwości zatrudnienia asesora notarialnego w niepełnym wymiarze czasu pracy pozwalają na wniosek, iż w 2010 r. trudności pojawiły się głównie ze znalezieniem zatrudnienia w charakterze asesora notarialnego w pełnym wymiarze czasu pracy. Potwierdza to analiza składanych od 2012 r. wniosków o powołanie na stanowisko notariusza, w których kandydaci niejednokrotnie powołują się na zatrudnienie w okresie 2 letniej asesury u kilku notariuszy w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Dopiero po egzaminie notarialnym w 2011 r. wpłynęło do Ministerstwa

---

³ Ustawa z dnia 30.06.2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2005 r. Nr 163, poz. 1361)

Sprawiedliwości więcej informacji od egzaminowanych aplikantów notarialnych o trudnościach z uzyskaniem promesy zatrudnienia. Podstawą takiej aktywności był przygotowany w Ministerstwie Sprawiedliwości i przedstawiony do konsultacji społecznych projekt ustawy deregulacyjnej. Aplikanci i asesory notarialni, wyrażając swe poparcie dla przyjętej idei deregulacji oraz proponowanych zmian ustawy Prawo o notariacie, wskazywali na trudności z uzyskaniem zatrudnienia w charakterze asesora notarialnego.

Potwierdzają to również posiadane przez Ministerstwo Sprawiedliwości dane dotyczące liczby powołanych asesorów. Spośród 247 osób, które w 2011 r. zdały egzamin notarialny do chwili obecnej 21 osób nie złożyło wniosku o powołanie na stanowisko asesora notarialnego. Warto również podkreślić, że pięcioro aplikantów, którzy zdali egzamin notarialny w 2011 r. złożyło wnioski o powołanie na stanowisko asesora notarialnego dopiero niedawno – pod koniec 2012 r.

Ponadto 3 osoby powołane na asesora notarialnego z początkiem 2012 r., po kilku miesiącach zostały odwołane z tego stanowiska, wobec niepodjęcia zatrudnienia (notariusze wycofali się z promesy zatrudnienia) albo rozwiązania z nimi stosunku pracy po kilku miesiącach.

Na chwilę obecną zatem 24 spośród osób, które zdały egzamin notarialny w 2011 r. nie zajmują stanowiska asesora notarialnego, przy czym dotyczy to 9 osób zdających egzamin w Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie, 8 osób z Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu, 3 osób z Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu, 3 osób z Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku oraz 1 osoba z Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie. Zwrócić należy również uwagę, iż egzaminowani aplikanci notarialni oraz pozostałe osoby, które zdały egzamin notarialny poszukiwali zatrudnienia nie tylko w tych izbach notarialnych, w których odbywali aplikację, ale praktycznie w całym kraju, niejednokrotnie decydując się na zmianę miejsca zamieszkania.

W 2012 r. egzamin notarialny zdało 350 osób. Do chwili obecnej 51 osób nie złożyło jeszcze wniosku o powołanie na stanowisko asesora notarialnego. Wprawdzie żadna z nich nie zgłaszała wprost Ministerstwu Sprawiedliwości trudności z uzyskaniem promesy zatrudnienia w charakterze asesora notarialnego, jednakże taki problem również istnieje. Świadczy o tym choćby fakt cofnięcia w kilku przypadkach, już po złożeniu wniosku o powołanie na asesora notarialnego,

udzielonych wcześniej promes zatrudnienia. Zdarzają się ponadto przypadki rozwiązania umów o pracę zawartych z asesorami notarialnymi powołanymi w latach poprzednich. Konsekwencją tego – w przypadku braku możliwości znalezienia zatrudnienia u notariusza – jest decyzja Ministra Sprawiedliwości o odwołaniu ze stanowiska asesora notarialnego⁴, niezależnie od pozostałego do odbycia okresu asesury.

Powyższe przykłady wskazują jednoznacznie, że obowiązująca regulacja ustawy Prawo o notariacie, uzależniając powołanie na stanowisko notariusza od zatrudnienia w charakterze asesora przez potencjalnego konkurenta na rynku, blokuje w sposób nieuzasadniony dostęp do tego zawodu. Stąd proponowane w projekcie ustawy (druk sejmowy nr 806), alternatywnego wobec asesury uprawnienia dla osób, które zdały egzamin notarialny do złożenia wniosku o powołanie na stanowisko notariusza na czas określony tj. na okres 3 lat.

Projektodawca założył, iż skoro egzamin notarialny polega na sprawdzeniu przygotowania prawniczego osoby przystępującej do egzaminu notarialnego do samodzielnego i należytego wykonywania zawodu notariusza, w tym wiedzy i umiejętności jej praktycznego zastosowania⁵, osoby które zdały egzamin notarialny posiadają niezbędną wiedzę i umiejętności do dokonywania czynności notarialnych.

Podkreślić należy, iż to osobom zainteresowanym pozostawiono wybór drogi dochodzenia do zawodu notariusza - to czy poszukiwały będą zatrudnienia i ubiegały się o powołania na stanowisko asesora, czy też o powołanie na stanowisko notariusza na czas określony.

Z uwagi pom...

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Michał Królikowski

Michał Królikowski
PODSEKRETARZ STANU

⁴ Art. 76 § 3 Prawa o notariacie, w myśl którego Minister Sprawiedliwości odwołuje asesora notarialnego m. in. w razie ustania jego zatrudnienia.

⁵ Art. 74 § 2 Prawa o notariacie.